

ЛЕКЦИЯ 9

ОСНОВНИ СИМВОЛИ

- 🕒 **Предназначение**
- 🕒 **Представяне**
- 🕒 **Класификация**
- 🕒 **Именоване**
- 🕒 **Метаезик**

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Основните символи служат
за изграждане на останалите елементи
на езика.

Делят се на класове според своите
функции при строежа на езика.

В един ЕП те често са стотици.

Обикновено се избягва един и същи
символ да се използва с различни цели,
но това не винаги е изгодно.

ПРЕДСТАВЯНЕ

Изгодна стратегия е за всеки основен символ на езика да има отделен графичен знак.

Това се постига много трудно:

- ① Понякога броят е доста голям;**
- ② Липсват необходимите клавиши.**

В подобни случаи (особено ②) един символ се представя чрез няколко неделими графични знака.

ПРИМЕРИ

Алгол-60 има **необичайни** основни
символи: `begin` `a:=1;` ... `end` ...

Представяне: за хора – **получерно**
изписване, за машини – ‘`begin`’, ‘`end`’.

В **Паскал** и **Си** има **символи**, за които някога
са **липвали клавиши** – {, }, #, [, ~, ^, | и др.

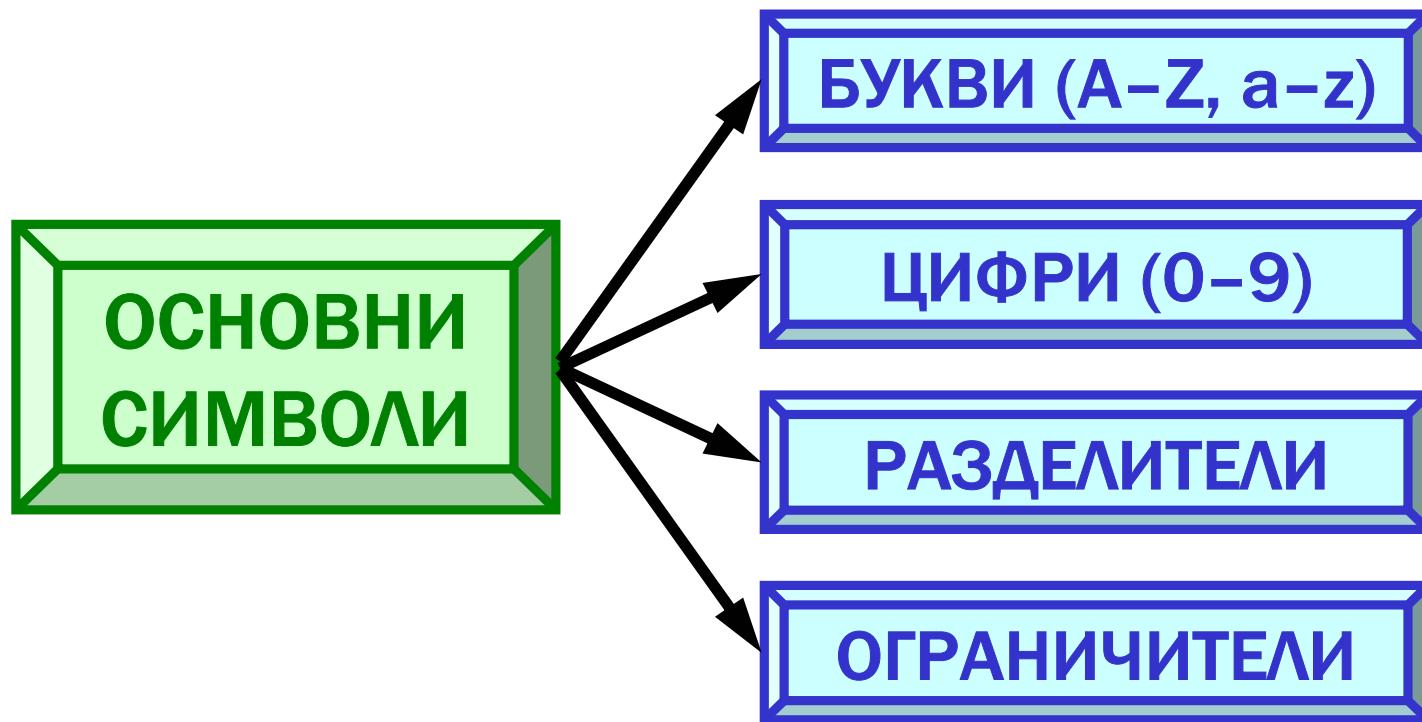
За тези основни символи в езиците е
посочено **алтернативно записване**:

Паскал: { → (*, } → *);

Си: { → ??<, # → ??=, [→ ??(, ~ → ??-,
^ → ??', | → ??! и т. н.

КЛАСИФИКАЦИЯ

Критерий е функцията на символа:

ЗАБЕЛЕЖКИ

- 蠟 **Начинът** на изписване на буквите:
  - ☞ **няма** значение ($A=a$, $B=b$): **Паскал**;
  - ☞ **е съществен** ($A \neq a$, $B \neq b$): **Си**.
- 蠟 **Кирилицата** е:
  - ☞ **нелегална**: Фортран, **Си**, **Паскал**;
  - ☞ **равноправна**: Вижуъл Бейсик.
- 蠟 **Белите полета**:
  - ☞ **са съществени** (основен символ);
  - ☞ **не влияят** на записа (Фортран).

ИМЕНОВАНЕ

- 蠟 В една програма има много еднакви елементи, които трябва да бъдат различавани.
- 蠟 За тази цел те трябва да имат различни собствени имена.
- 蠟 В повечето ЕП съществува понятието **идентификатор**: поредица от знаци, от които първият е буква, а останалите са букви или цифри.

ИМЕНОВАНЕ (прод.)

- 蠟 Някои знаци имат ранг на букви [напр. **знакът**, **заместващ бялото поле** → знак **подчертаване** (_)].
- 蠟 Идентификаторите обикновено се различават:
  - ⇒ по броя на разрешените знаци: **8, 32, 256, ∞** ;
  - ⇒ по броя на значимите знаци.
- 蠟 В имената са забранени знаците за **бяло поле** (но е разрешен _).

СЛУЖЕБНИ ДУМИ

- 💡 В някои ЕПВР (Алгол-60, ПЛ-1) **всеки възможен идентификатор може да се използва за именование на обекти.**
- 💡 В повечето ЕПВР има **идентификатори с особен смисъл** за езика. Те служат за правилното разчитане на написаното и не могат да се използват **за именование**.
- 💡 Такива **забранени идентификатори** се наричат **служебни (ключови, запазени, резервирани) думи на езика.**

МЕТАЕЗИК

**За описание на синтаксиса
(граматиката) на даден ЕП е
необходимо да имаме нов език.**

Той е известен като **метаезик**.

Популярни са **два метаезика**:

- ⌚ на **Бекус–Наур**, използван за описание на Алгол–60;
- ⌚ **езикът**, използван за описание **на езика Кобол**.

НАШИЯТ МЕТАЕЗИК

Ние ще използваме **комбинация** от **двета** популярни метаезика:

- ➔ В **ъглови скоби** (< >) – **известен или определян** в момента термин;
- ➔ В **квадратни скоби** ([ ]) – **елемент**, чието присъствие е **по желание**.
- ➔ **Вертикална черта** (|) – съюза **или**, т. е. за разделяне на възможните алтернативи.

**БЛАГОДАРЯ ВИ
ЗА ВНИМАНИЕТО!**

**БЪДЕТЕ С МЕН И
В СЛЕДВАЩАТА ЛЕКЦИЯ,
КОЯТО ЩЕ НИ ОТВЕДЕ
В НЕВЕРОЯТНИЯ СВЯТ НА
ВЕЛИЧИНите И
ТИПОВЕТЕ ДАННИ**